T. M. WELTHER

Soldat 1941

CUGETAREA—GEORGESCU DELAFRAS

CUGETAREA — GEORGESCU DELAFRAS

AUTORI ROMÂNI

	ENCICLOPEDIA CUGETAREA
Lucian Predescu	Avram Iancu
Gabriel Bălănescu	Teoria Comunității Omenești
Traian Brăileanu	Ethos
I. Busuioceanu	Diamant verde
M. Celarianu	Iancu Jianu
Paul Constant	Cer și destin Ed. II
Arm. Constantinescu	Puncte card. în haos
Nichifor Crainic	Ortodoxie și etnocrație
—	Nostalgia Paradisului
—	Țara de peste veac
—	Germania și Italia
Ov. Densușianu	Stăpânul
—	Ce am văzut în Germania
Delavrancea	Trubadurul
—	Sultănica
Ilariu Dobridor	Cum au disolvat evreii cultura europeană
V. Eftimiu	Focuri pe Bărăgan
Mircea Eliade	India
—	Șantier
—	Maitreyi
—	Nuntă în Cer
M. Eminescu	Poezii postume
—	Opera politică
P. Georgescu-Delafras	Tari și slabi
—	Cum am cucerit viața
—	Intărirea și ridicarea neamului
—	Problema evreească
Constantin Giurescu	Din Trecut
Octavian Goga	Poezii
George Gregorian	Două fete dintr'un neam
Col. Grigoriu Mihail	Fenomenul Hitler
N. I. Herescu	Cacto Chaice
B. Jordan	Învățătorii
—	Decebal
Al. Lascarov-Moldovanu	Mamina
—	Andrei Pătrașcu
—	Tătunu
—	Drumuri...
—	Cruce și naționalism
—	Biserica năruită
—	De vorbă cu săteni...
—	Furnica
—	Alte flori creștine
—	Scrisori de Război
Constantin Loghin	Istoria Liter. Române
Mihail Manoilescu	Rostul și Destinul Burgheziei Românești
C. Manolache	Petru Cercel
—	Iulia Hașdeu
Ilie I. Mirea	Invențiuni și descoperiri
Theodor Martas	D'Annunzio
—	Eroii aerului
S. Mehedinți	Poporul
—	Școala Muncii
—	Trilogii
—	Creștinismul românesc
I. D. Marin	Pedagogia lui Creangă
Emilia Milicescu	Delavrancea
Petre Mihail	Germania de azi
G. Niculescu-Basu	Amintiri
N. Papatanasiu	Catarge
Victor Ion Popa	Velerim și Veler Doamne
I. Gr. Oprișan	Vaduri și bulboane
Corneliu Popp	Eu și statuia mea
Cezar Petrescu	Scrisorile unui răzeș
—	Oraș patriarhal
—	Fram
—	1907, vol. I și II
—	Cheia Visurilor
—	Apostol
—	Pif-Paf-Puf
Marta Rădulescu-Moga	Streina
Neagu Rădulescu	Turnul Babel Ed. III
Liviu Rebreanu	Crăișorul Horia
—	Ciuleandra
—	Adam și Eva
R. Rosetti	Odinioară...
Nicolae Roșu	Dialectica naționalismului
Mihail Sadoveanu	Istorisiri vânătoare
Damian Stănoiu	O partidă de poker
—	Căsătorie de probă
—	București-Sinaia
Eug. Sperantia	„Papillons" de Schumann
Dem. Theodorescu	Robul

AUTORI STRĂINI

Lucio d'Ambra	Meseria de soț
—	Profesiunea de soție
A. Beltramelli	Mussolini
Mgr. Bougaud	De Evangeliis
—	Isus Christos
Cervantes	Don Quijote, 2 vol.
William Crookes	Nemurirea sufletului
Alba de Cèspedes	Nimeni nu se mai întoarce
Charles Dickens	Pikwick, 2 vol.
Orrin E. Dunlap Jr.	Marconi
F. M. Dostoievski	Crimă și Pedeapsă
A. Dumas	După douăzeci de ani
—	Regina Margot
F.-W. Foerster	Școala și Caracterul
Homer	Odisea
Victor Hugo	Notre Dame de Paris
—	Mizerabilii, 4 vol.
A. de Lamartine	Cicerone
Gavard-Périer	Livingston
Benito Mussolini	Jurnal din război
Alessandro Manzoni	Logodnicii
Giovanni Papini	Viața lui Isus
—	Martorii Patimilor
H. Sienkievicz	Quo Vadis
—	Prin foc și sabie
—	Potopul
—	Pan Wolodovsky
W. M. Thakeray	Bâlciul deșertăciunilor
Karl Tschuppik	Maria Tereza
Mark Twain	Tom Sawyer
—	Aventurile lui Huck Finn
Iosef M. Wehner	Struensee
Emile Zola	Bestia umană

CARTE OFERITĂ DE GEORGESCU DELAFRAS
CUGETAREA

T. M. WELTHER

SOLDAT 1941

CUGETAREA — GEORGESCU DELAFRAS

BUCUREȘTI IV. — STR. POPA NAN, 21

-1942-

1369—942

ÎNCHINARE

SÂNGELUI CARE A CURS

PENTRU ȚARĂ

PRUT

In noaptea aceea numai câţiva izbutiseră să adoarmă. Smulseseră iarbă din buza tranşeelor şi îşi alcătuiseră un fel de saltea destul de vrăjmaşe, plină cu tot felul de cotoare zămoase ce umezeau repede foile de cort întinse deasupra.

Şi afară de asta, în fundul şanţului, umezeala nu se iroseşte niciodată. Apropierea bălţii păstrează acolo infiltraţiuni subţiri care — dacă nu pot face mocirlă — pot produce însă multe necazuri coastelor şi mijlocurilor noastre.

Dar asta nu e nimic! Căldura de peste zi va tămădui micile buclucuri din oase. Cât de minunat de repede ne obişnuirăm cu toate lucrurile acestea ce-ar fi îngrozit, odinioară, închipuirea noastră!

Iată-mă culcat în scoica unui adăpost individual în care musteşte apa. Am aşternut pe fundul ei câteva ramuri de răchită. Dar acestea nu pot opri umezeala, când ele însile mustesc.

Şi adorm acolo un somn convenţional, îndestulător pentru a-mi odihni oasele şi mintea : şi mai ales potrivit rostului nostru de luptători.

Căci nu e bine să dormi adânc, aci, în şanţurile noastre. Raţiunea dintâi a lucrului acesta este — desigur — aceea care răsare din misiunea ta. Propria ta securitate te sfătueşte apoi la acelaşi lucru.

Şi la urmă de tot, acolo unde au rămas toate cele ce te privesc de-a-dreptul pe tine, mai găseşti o pricină pentru felul acesta de somn. Este atât de greu să te trezeşti dintr'odată ! Şi din tainiţa de vis a inimii tale să te prăvali într'o clipită. Cât de străină îţi pare atunci găoacea ta jilavă !

Nu, nu. Visul e necuviincios şi stricător, aici, cum e beţia vinului.

Când oasele scrâşnesc de apăsare grea şi au uitat gustul repaosului deplin, ce inimă nesocotită este aceea care se îndărătniceşte înaintea unor himere fără preţ ? Căci totul, totul e himeră. In afară de clipa aceasta nu mai e nimic. Intr'atâta e de puternică, de absorbitoare, încât toate cele dinapoi au ajuns închipuire. S'a adunat aci atâta vieaţă, încât te doare sufletul.

Iată... smocurile de iarbă ce-au crescut atât de protector, făcându-ne cel mai iscusit camuflaj antiaerian, zigzagul lung al şanţului no-

stru şi adăpostul destul de firav cu grinzile lui de salcâm, toate acestea sunt vii tocmai ca broscuţele ce ţopăiesc prin ele şi ca noi înşine, ce ne furişăm neîncetat şi trăim de-a-lungul lor. Toate ne sunt aidoma. Şi tocmai cum noi le apărăm pe ele, ele ne apără pe noi.

Este aici, în schimbul acesta de devotament, atâta putere încât deosebirile se irosesc.

A te identifica cu totul împrejurărilor pe care le trăieşti, e un fapt pe care l-am îndeplinit cu toţii.

Nimeni nu mai calcă pe furnici ; şi dacă din greşală i se întâmplă vreunuia aşa ceva, îl vezi înnegurându-se la faţă.

Broscuţele numai supără pe nimeni şi în gropile noastre ne afundăm ca într'un al doilea trup. Iar la ordinul de a împuşca toţi câinii satului, pentru raţiune de ordin antiaerian, cât de puţini au fost aceia ce au putut răspunde ! Câinii noştri, micii noştri fraţi, cu ochii împăienjeniţi de mirare în cuprinsul ogrăzilor pustii ! Cu aceştia ne împărţeam pâinea. Cum i-am fi putut ucide ?

In timpul mesei îi vedeam apropiindu-se fără sfială. Furnicile ne năpădeau şi ele şi fugeau cu grunjurii de pâine. Chiar şi broscuţele ar fi venit de le-ar fi plăcut mâncarea noastră.

In simţământul acela de întreagă înfrăţire, prezenţa lor nu ne aducea nicio înstrăinare.

Căci eram una, una, una, în fiinţa multiplă a sectorului nostru. Şi în această minunată coexistenţă, nu ne micşoraserăm pe noi decât în măsura în care crescuseră lighioanele şi iarba şi pământul.

S'ar părea că aici rezidă eroismul, în această înfrăţire cu mediul înconjurător, sub cuvântul de foc al luptei.

Căci procesul de nivelare cu împrejurările fireşti şi care se face întotdeauna în dauna omului, este un fapt de eroică renunţare, care te aduce în stare a înfrunta nevoile cele mari şi moartea.

Iar cel ce-ar încerca să se desprindă şi să zică „pământ" sau „iarbă" şi să simtă altceva decât pe sine însuşi, ar greşi şi ar trăda minunata noastră contopire. Şi n'ar înţelege nici dragostea noastră camaraderească şi nici îndreptăţirile luptei.

De aceea, în noaptea de douăzeci şi unu spre douăzeci şi doi, sub greutatea clocotitoare a vestei celei mari, numai câţiva izbutiseră să adoarmă. Cei mulţi ne adunaserăm lângă surla de trestii a prisăcarului şi vorbind ca nişte copii, uimiţi şi încântaţi deopotrivă, noi ne legam inimile îndeolaltă.

— In miezul nopţii ăsteia, un foc lung cât brâul Europei se va năpusti într'acolo...

Scântei albastre simţeam arzându-ne în inimi.

— Să vină... !

— Tăcere, camarazi, de-acum va trebui să vorbim mai încet...

Războiul era aici, deasupra noastră, dincoace de sclipirea stelelor.

Oh, temele noastre de luptă de care ne săturaserăm tot repetându-le mereu, s'au sfârşit. Şi preţul războiului nu ni se păru prea mare pentru satisfacţia de a fi scăpat de nesfârşitele marşuri şi aplicaţiuni.

Războiul adevărat, despre care citiserăm atâtea cărţi şi ascultaserăm poveştile atâtor bătrâni, era înaintea noastră. Un sentiment de bărbăţie aprinsă ţinea locul fricii. Numai câte-o undă din teama aceea de necunoscut, ne înfiora în răstimpuri.

Noaptea era senină. La scăpărarea stelelor distingeam anevoie balta care se întindea de-a-lungul poziţiei noastre. Satul Cârja intră ca un piept în apa bălţii. Iar punctul unde instalaserăm mitralierele noastre, era cel mai înaintat. In stânga şi în dreapta, malul se întoarce înapoi, îndreptându-se lateral, spre Fălciu, la Nord şi spre Cahul, la Sud.

— Noi atacăm oare ?

— Nu. Noi atacăm mai târziu. In stânga noastră vor ataca Rânzeştii.

Avem acolo comanda batalionului cu două companii întărite de grupele companiei de mi-

traliere. Noi întăream la Cârja compania a şaptea de puşcaşi.

Sergentul Ion N. Radu, care ne adusese vestea, obosise lămurind tuturor miracolul nopţii aceleia.

— Da, da, acu în noaptea asta.

Din timp în timp, rachetele Ruşilor făceau să scapere săgeţi roşii pe apa liniştită Atunci ne culcam cu toţii, deşi ne dam prea bine seama că, la depărtarea aceea, Ruşii n'aveau cum să ne vadă. Dar ce era să facem ? Doi ani de neîntrerupte exerciţii ne aduseseră în obişnuinţă anumite mişcări.

— Nu vă mai culcaţi, băieţi. Vedeţi-vă de treabă. Rachetele lor sunt prea îndepărtate.

Dar nu sfârşi bine vorba şi deodată : Racheta !...

In clipa următoarea toată lumea se găsea întinsă la pământ, după toate rigorile regulamentare. Niciunul dintre noi nu scăpase folosirea celei mai mici buruieni apropiate.

— Fi-le-ar racheta a dracului. Şi iar ne culcarăm.

— La urma urmei e mai bine aşa. Şi ca să nu mai înjurăm atâta, rămâneam înţeleşi : când vine racheta... culcat.

De undeva de pe baltă, vântul aducea plescăituri ciudate, amestecându-le cu foşnetul nelămurit al păpurişului. Deveniserăm mai grijulii. Plescăituri de acestea vor trebui, de aici

încolo, identificate ; şi negura stufului bine supravegheată.

— Radule, haidem împreună. Nu este nimic, dar parcă aş vrea să mă încredinţez pe de-a'ntregul.

Nu era nici sfătoşenie, nici teamă în cuvintele acestea. Ci ele erau numai reflexul schimbărilor sufleteşti pe care le iscaseră cele câteva cuvinte. „In miezul nopţii ăsteia..." Din clipa aceea deveniserăm alţii. Sergentul Radu mă întovărăşi bucuros, cum făcea întotdeauna cu oricare dintre noi. Era un om cu mintea limpede, încât să nu poată urî pe nimeni, şi cu inima la fel, încât să primească sfaturile oricui, atunci când acestea i se păreau întemeiate.

Un susur de ironie se iscă în grupul nostru. Asta l-ar fi supărat pe oricine.

— Ia ascultaţi, voinicilor. Dacă v'aţi îngăduit glume de acestea, arătaţi atunci că înapoia glumelor voastre nu se ascunde frica. Haideţi cu noi !

Numai o clipă de tăcere şi-apoi, unul câte unul, camarazii ni se alipiră. Unul singur s'a şters în întunerecul şurei. Doamne, era cel care provocase zeflemeaua. Sunt anumite lucruri adevărate pururea şi pentru toate locurile.

— Să mergem ! vorbi cu vioiciune sergentul nostru.

Pe poziţie rămaseră numai servanţii piese-

lor. Noi, organizaţi în echipe de câte doi, coborîrăm la malul apei, iscodirăm oglinda sumbră până 'n negura stufurilor şi înaintarăm pe limba de pământ ce amintea un pod străvechiu. Pe alocurea se mai zăreau resturi de ale picioarelor de salcâm. Ne oprirăm la reţelele de sârmă. Şi aici, pentru întâia oară, încărcarăm armele.

Pentru ce-am făcut lucrul acesta ? Şi la urma urmei, pentru ce plecarăm de pe poziţie, aşa de capul nostru, într'o expediţie de proporţii de-a-dreptul ridicole ? Frica, orice formă ar avea, în afară de nebunie, nu te împinge niciodată înainte. Şi nici de paradă nu ne ardea nouă. Ci mobilul adevărat al acţiunii noastre, nu era decât sentimentul acela puternic al inevitabilului spre care voinţa noastră se angajase şi se precipita cu o putere de nestăvilit. Vine războiul ? Să vină, să vină...

La întoarcere, cea dintâi grijă: cât este ceasul ?... O... trecuseră douăsprezece de noapte. Ce se va întâmpla ? O teamă dublată de necaz ne înnegrea sufletul.

— Te pomeneşti că n'a fost decât o vorbă.

— Nu, nu. Stelică bucătarul mi-a spus-o cu gura lui. Dar nu mi-a spus timpul anume. Or începe mai târziu.

Păi dacă lucrul se vorbise la bucătărie, atunci nu mai încăpea îndoială. Stelică nu în-

curca el vorbele de geaba. Niciodată nu ne desamăgise până atunci.

Oamenii se pâlcuiseră pe-aproape. Şi şopteau cu toţii, mai aruncând priviri iscoditoare deasupra bălţii.

Noaptea era liniştită de parcă nimic nu avea să se întâmple. Sclipirea stelelor ne îndulcioşa. Era atâta limpezime, atâta tihnă în strălucirea lor! Erau aceleaşi de acasă. Le priviserăm odinioară cu ochi de copil şi-apoi, la vârsta celor dintâi avânturi sentimentale, ne folosiserăm de ele ca de nişte prieteni buni, jurând şi mărturisindu-ne înaintea lor. In tăcerea povestitoare care ne-a învăluit inimile ne regăsirăm — pe rând — copii, ştrengari şi adolescenţi secătuiţi de vise.

Dar acum? La adânca schimbare care se producea în rostul făpturilor noastre, cum de lucrurile lumii rămâneau la fel?

O, dacă s'ar fi înnegurat cerul şi iarba ar fi prins coloare nouă, atunci ne-ar fi fost mai uşor. Dar aşa, înfăţişarea lor de întotdeauna ne ţineau treze în suflet, imaginile propriului nostru trecut. Şi acestea semănau atât de puţin prezentului care-şi încropise făptură nouă de sânge şi de moarte.

Din neputinţa de a lega cele două aspecte potrivnice, creştea o simţire rece de înstrăinare.

Oh, dacă Dumnezeu ar acoperi stelele!

Atunci ne-am sălăşlui cu totul în faptul clipelor acestea. Şi vedeniile celor lăsate în urmă s'ar stinge. Iar noi ne-am linişti.

— Dar ce v'aţi gălbejit aşa, voinicilor ? Al dracului să fiu dacă vă pricep! Tiii... iartă-ne, Doamne !

Caporalul Axinte se păli peste gură. Şi pe bună dreptate. „Cuvântul geambaşului", aşa numeau camarazii felul acesta de argumentare, suna nepotrivit în preajma celor ce aveau să vină.

Dar negura de pe inimi trebuia alungată cu orice preţ. Şi avea cine s'o facă.

In regimentul acesta de Vânători, partea cea mare o alcătuesc flăcăii judeţelor apropiate : Ilfov, Vlaşca şi Teleorman.

Şi mai ales între acestea două din urmă se încingeau repede certuri hazlii.

Căci Vlăscenii luaseră, odinioară, drept praz tufişurile de papură ale Teleormănenilor. Şi iubitori de verdeaţă cum sunt, ei organizaseră adevărate invazii, curăţind de papură bălţile Teleormanului.

Teleormanul a acţionat în judecată pe lacomul său vecin. Căci acesta mâncase toată papura, sub forma unui stufat cum nu s'a mai pomenit. Procesul este încă în curs şi se desfăşoară fără şansa de a se închide vreodată, căci spiritul ironic al împricinaţilor scorneşte mereu noui capete de acuzare. Astfel Vlăs-

cenii, cei care mâncaseră papura, nu întârziară a reclama şi ei că vecinii lor de ţarină le decapitează caii pentru a le fura clopotele dela gât.

— Nu alergaraţi voi înaintea trenului cu braţele pline de paie ?

— Dar voi când semănaraţi jumările de porc de aşteptaţi şi astăzi să vi se umple câmpul de godaci ?

— Toate merg, măi fraţilor, vorbi şi sergentul Năstase. Dar ca să iei tu capra drept maşină de cusut şi să o sui în căruţă ca pe un odor, asta curat că numai în Vlaşca se poate întâmpla. Femeile vlăscene se trudesc şi astăzi să cârpească nădragii bărbaţilor lor la asemenea maşină...

La şipotul înviorător al glumei se descreţiseră frunţile.

— Mie mi se pare că războiul s'a sdrenţuit, vorbi caporalul Axinte. Pierdurăm noaptea aşteptându-l degeaba... şi mie mi-e somn... iată şi zorile !...

Spre răsărit, dincolo de baltă, păliseră stelele. S'ar fi crezut că stelele răsturnaseră luminile lor în cuprinsul nopţii şi — lipsite de frumuseţe — întârziau fără de rost, ca nişte cupe golite pe masa unui ospăţ târzielnic.

Cerul întreg picotea de somn. In curând el se va adânci în abisurile fără de fund, să-şi adoarmă oboseala acelei nopţi fremătătoare.

In sat prindeau a se desluşi casele. Casa

prisăcarului sorbi cea dintâi undă de lumină. In dudul bătrân din mijlocul curţii, de unde făceam minunate observaţii în câmpul inamic, un cocoş se grăbi să vestească lumina. Dar păsăretul satului voia să mai doarmă încă. Târziu de tot, un somnoros din partea de dincolo îi răspunse răguşit.

Aici însă, pe linia de avantpost, dimineaţa veni mai repede. Surla de trestii răsări şi ea, iar în ştiubeie, albinele începuseră a deretica. De aceea cocoşul nostru mai trâmbiţă odată.

— Mă duc să mă culc şi eu. Tu nu vii ?...

— Nu, eu mai aştept.

Axinte plecă şi el de-a-lungul şanţului, spre adăpost.

Rămăsei singur.

Eram atât de obosit încât de-abea îmi ţineam pleoapele deschise. Lumina nedefinită a zorilor ce se urzeau încet, pe nesimţite, îmi silnicea privirile la eforturi zadarnice, în urma cărora senzaţia de somn creştea mereu mai usturător.

Balta prefira înaintea mea reflexe confuze. De abea îmi dădeam seama de prezenţa ei. In timp ce ţărmurile încâlciseră în stuful lor tocmai atâta lumină cât le trebuia pentru a scăpăra fantomatic.

Intre impresia de adâncime neguroasă şi usturătoare lumină, pupilele sleiseră puterea lor. Inaintea mea părea că se petrece ceva atât

de puternic şi de tainic, încât zeii clipelor acelea nu-mi puteau îngădui priviri deschise.

Lupta împotriva oboselii dă spiritului nemăsurate puteri de pătrundere. Simţeam cum zorile ascunse încă dincolo de coama dealurilor, urzeau — tăcute — trâmbe de lumină. Şi printr'o ciudată corespondenţă, organismul meu făurea el însuşi luminozităţi neştiute, smulgând întunerecului fugarnice imagini.

Căci în văzduh încă nu era lumină. Ci efortul neobişnuit adusese în organe atâta spirit, atâta putere asemănătoare acelora ce zămisleau minunatul răsărit, încât omul care trecuse dincolo de oboseală, devenise pentru o clipă colaboratorul conştient al stihiilor din afară.

Desigur că şi starea sufletească, aceea care se îndărătnicea somnului, era neobişnuită. ...In miezul nopţii ăsteia... Cuvintele acestea încinseseră în minte un pojar vrăjit. La nivelul conştiinţei răsăriseră puteri şi dorinţe necunoscute.

In miezul nopţii aceleia nu avea să se petreacă numai începutul războiului. Pentru noi cei care-l aşteptam în tranşee învrăjmăşindu-ne cu somnul, avea să se întâmple altceva, cu mult mai sumbru şi mai cuprinzător.

De undeva, din ţesătura rosturilor lumii, avea să izbucnească înţelesuri nouă pe care, în vremuri viitoare, omenirea va trudnici să le tălmăcească în graiul existenţei zilnice.

Destinul omenirii de mâine este în războiul de astăzi, iar destinul războiului de astăzi suntem noi înşine, cei înmărmuriţi de aşteptarea grea a providenţei care ne absorbise.

Dar nu mai suntem noi înşine. Urzitorii lumii ne-au absorbit în preajma lor şi ne-au încununat cu rosturi astrale pentru care vieaţa noastră preţueşte tocmai cât o pulsaţie într'un organism.

Am fost adunaţi din potecile existenţelor noastre stricte şi destinul nostru a fost împletit în odgonul de aur care leagă lumile.

In zilele lor obişnuite, oamenii pot fi la fel conţinuţi în substanţa vieţii universale, dar acuma zeii şi-au alăturat conştiinţele noastre. Ei vor voi prin propria noastră voinţă, vor suferi şi vor birui prin suferinţa şi prin biruinţa noastră.

Poate că războiul nici nu este altceva — sub raportul larg al existenţei depline — decât doar un moment de corespondenţă între destinul individual şi destinul colectiv al lumii.

Atunci, fiinţa care se străduieşte în rosturi limitate, se depăşeşte pe sine, însuşindu-şi strădania legilor care guvernează de dincolo de spaţiu şi de timp.

Simţeam cu toţii lucrul acesta.

Şi cei ce puteau rosti simţământul lor şi cei cu graiul mai sărac.

Simţeam cum în sângele nostru pulsau adâncimile tăinuite ale lumii şi cum Dumnezeu strecura degete ziditoare de-a-lungul clipelor acelea.

Nimeni nu era nici trist, nici înspăimântat. Dar feţele lor sărăcite de coloare şi răsuflarea lor prelungă îi făcea să semene cu pământul din care se născuseră şi în care aşteptau să se întoarcă. Există un simţământ cu totul deosebit, al soldatului care aşteaptă înverşunarea morţii.

Acesta nu seamănă cu nimic din cele ce urzeşte un suflet de-a-lungul vieţii lui, oricare ar fi ea. Şi mai ales nu seamănă cu nimic simţământului care primeşte chipul morţii obişnuite.

Căci niciun fel de moarte nu este atât de îmbelşugat pătrunsă de semnificaţii, ca moartea soldatului. El se dăruieşte acolo pentru scopuri care-l depăşesc fără limită şi care, în aşa măsură sunt străine de cele spre care năzuia fiinţa lui lumească, încât simţământul acela care-i stăpâneşte în suflet nu mai poate fi cu niciun chip omenesc.

Căci omul este obişnuit să înţeleagă întâmplările cele de acum drept consecinţă a altor întâmplări anterioare, cărora li se adaugă resortul propriei sale voinţi.

Dar iată-l pe soldat ridicând arma sa şi îm-